

Algemene gegevens	
PPS-nummer	TKI-AF 18153
Titel	Optimalisering gezamenlijk grondgebruik akkerbouw en melkveehouderij
Thema	Klimaatneutrale voedingssystemen
Uitvoerende kennisinstelling(en)	WUR
Projectleider onderzoek (naam + emailadres)	Wim van Dijk wim.vandijk@wur.nl
Penvoerder (namens private partijen)	Edwin de Jongh (Brancheorganisatie Akkerbouw)
Adres projectwebsite	https://www.wur.nl/nl/Onderzoek-Resultaten/Onderzoeksprojecten-LNV/Expertisegebieden/kennisonline/Optimalisering-gezamenlijk-grondgebruik-akkerbouw-en-veehouderij.htm
Startdatum	1-7-2019
Einddatum	30-6-2020

Goedkeuring penvoerder/consortium	
De jaarrapportage dient te worden besproken met de penvoerder/het consortium. De TKI's nemen graag kennis van eventuele opmerkingen over de jaarrapportage.	
De penvoerder heeft namens het consortium de jaarrapportage	☒ goedgekeurd ☐ niet goedgekeurd
Eventuele opmerkingen over de jaarrapportage:	

Inhoudelijke samenvatting van het project	
Probleemomschrijving	In veel landbouwregio's in Nederland wordt er samengewerkt tussen akkerbouwers en melkveehouders, waarbij grondruil vaak onderdeel is van de samenwerking. Vaak leidt dit er toe dat grasland en akkerbouwgewassen gaan mee roteren in de vruchtwisseling op beide bedrijven. Recente projecten op dit gebied laten zien dat het grondgebruik in de samenwerking niet altijd optimaal is: het resterende aandeel blijvend grasland is onnodig laag waardoor de koolstofopslag in de bodem daalt, de risico's van stikstofverliezen zijn onnodig hoog en de risico's voor de bodemgezondheid worden onvoldoende onderkend.
Doelen van het project	Optimalisering van de vruchtwisseling op zowel het akkerbouw- als melkveebedrijf in situaties van grondruil tussen beide bedrijven met het oog op economie, organische stofvoorziening, stikstofbenutting, biodiversiteit, broeikasgasemissies en bodemgezondheid. Dit wordt gedaan via een deskstudie waarin voor een aantal regio's de huidige situatie van samenwerking wordt vergeleken met een aantal varianten ter optimalisering van het gezamenlijk grondgebruik. Er wordt intensief samengewerkt met de PPS Bouwplannen onder klimaatverandering en eiwittransitie (TKI-AF 18154)

Resultaten	
Beoogde resultaten 2019	Vaststelling van referentiebouwplannen en varianten voor de vier betreffende regio's (noordoostelijk zand- en dalgrondgebied, zuidoostelijk zandgebied, centrale zeeklei en zuidwestelijke zeeklei).
Behaalde resultaten 2019	Door de relatief late goedkeuring en start in 2019 was het wegens capaciteitsgebrek niet mogelijk al het geplande werk in 2019 uit te voeren. De definitieve vaststelling van de varianten is daarom doorgeschoven naar 2020. Wel zijn in 2019 gesprekken gevoerd met

	adviseurs en bedrijfsleiders van proefbedrijven om een beeld te krijgen van de huidige situatie van samenwerking en welke varianten daarop interessant zijn om mee te nemen in de evaluatie.
Beoogde resultaten 2020	<ul style="list-style-type: none"> • Definitieve vaststelling bouwplanvarianten • Evaluatie van de bouwplanvarianten met gezamenlijk grondgebruik m.b.t. economie, bodemgezondheid, organische stof aanvoer en broeikasgasemissies. • Rapportage van bouwplanberekeningen (NL rapport) • Vakbladartikel • Presentatie

<p>Opgeleverde producten in 2019 (geef de titels en/of omschrijvingen van de producten / deliverables of een link naar de producten op de projectwebsite of andere openbare websites)</p> <p><u>Wetenschappelijke artikelen:</u></p>
<p><u>Externe rapporten:</u></p>
<p><u>Artikelen in vakbladen:</u></p>
<p><u>Inleidingen/posters tijdens workshops, congressen en symposia:</u></p> <p>Inleiding over samenwerking akkerbouw en melkveehouderij op internationaal symposium "Socio-economics of soil quality" in Wageningen op 15-16 oktober 2019.</p>
<p><u>TV/ Radio / Social Media / Krant:</u></p>
<p><u>Overig (Technieken, apparaten, methodes etc.):</u></p>